

1000187777006

ikt. szám: FPH070 /66 - 13 /2023

tárgy: Törvényességi felhívás a Horn Gyula sétány
elnevezésének jogszerűségével
kapcsolatban

előkészítő: Főjegyzői Iroda

Előterjesztés

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva vizsgálta a Budapest XIII. kerületében található Horn Gyula sétány – korábban 26085/1131 hrsz.-ú névtelen közterület – elnevezésének jogszerűségét. A vizsgálat alapján a BP/2800/00283-1/2023. számú törvényességi felhívással fordult a Fővárosi Közgyűléshez (1. sz. melléklet), az alábbiak szerint:

1. A Fővárosi Közgyűlés a közterületek elnevezéséről a hatályos jogszabályi keretek között önállóan hozhat döntést; ennek során azonban figyelemmel kell lennie a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.v.) 14. § (2) bekezdésében¹ foglalt törvényi korlátokra. Döntését megelőzően a Fővárosi Közgyűlésnek is mérlegelnie kell tehát, hogy az adott elnevezés megfelel-e az e törvényben szabott feltételnek, amely szerint közterület, illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény nem viselheti „*olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.*” A „nem viselheti” törvényi fordulat egyértelművé teszi, hogy e törvényi rendelkezés hatálybalépésétől, azaz

¹ Möt.v. 14. § (1) A 13. § (1) bekezdésében meghatározott feladatok ellátásának részletes szabályait, ha e törvény másként nem rendelkezik, jogszabályok tartalmazzák.

(2) A 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti

a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy

b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

(3) Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

2013. január 1-jétől kezdve minden közterület, illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése esetén, valamint a már meglévő közterület-elnevezések felülvizsgálatakor is folyamatosan érvényesülnie kell e törvényi tilalomnak, így a Fővárosi Közgyűlésnek is fokozottan kell ügyelnie arra, hogy a XX. századi önkényuralmi rendszerek kiépítésében vagy fenntartásában részt vevő személyekről ne nevezzen el közterületet vagy közintézményt. Ennek elősegítése érdekében az Mőtv. 14. § (3) bekezdése előírja, hogy ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésben foglaltaknak, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) állásfoglalását. A Fővárosi Közgyűlés 2022. június 8-i üléséről készült jegyzőkönyvet áttekintve ugyanakkor az volt megállapítható, hogy az egyes fővárosi közterületek elnevezéséről szóló 4. napirendi pont tárgyalása során ugyan elhangzottak érvek és ellenérvek azzal kapcsolatban, hogy aktuális-e Horn Gyula személyéről közterületet elnevezni, azonban az MTA állásfoglalásának beszerzését egy képviselő sem indítványozta, a Fővárosi Közgyűlés elé ilyen tárgyú előterjesztés nem került.

2. A Horn Gyula sétány elnevezéséről szóló 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozat meghozatalának idején tehát nem volt fellelhető az egykori miniszterelnöknek a kommunista ideológiához köthető politikai szerepvállalásával kapcsolatos akadémiai állásfoglalás, azonban a Kormányhivatal bejelentés alapján értesült arról, hogy az MTA egyedi ügyben – Horn Gyula nevét viselő civil szervezet bírósági nyilvántartásba vételére irányuló kérelemmel összefüggésben, 2022. október 26-án kelt állásfoglalásában – az alábbi megállapítást tette: *„Horn Gyula ugyan a történelem kiemelkedő személyiségének tekinthető, azonban közismert életútja nem hagy kétséget afelől, hogy részt vett XX. századi önkényuralmi rendszer kiépítésében és fenntartásában...”*. A Kormányhivatal ezért az MTA hivatkozott állásfoglalásának ismeretében, az Mőtv. 133. § (2) bekezdésében biztosított jogkörben, 2022. december 13-án a BP/2800/00869-1/2022 ügyiratszámú javaslattal fordult a Fővárosi Közgyűléshez. Ebben kifejtésre került, hogy – a közterületek elnevezésére vonatkozó tiltó rendelkezések érvényre juttatásának kötelezettségére is figyelemmel – az MTA idézett állásfoglalása felveti és indokolttá teszi a „Horn Gyula sétány” elnevezés közgyűlési felülvizsgálatának szükségességét. A javaslatban foglaltakat a Fővárosi Közgyűlés a 2023. január 25-i ülésén hozott 54/2023. (I. 25.) Főv. Kgy. határozatával elutasította és úgy döntött, hogy a 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozatot nem tartja ellentétesnek az Mőtv. 14. § (2) bekezdés a) pontjával, ezért a Horn Gyula sétány elnevezés felülvizsgálatára és az MTA megkeresésére sem került sor.
3. Az előbbiek alapján a Kormányhivatal álláspontja szerint a Horn Gyula sétány elnevezése az Mőtv. 14. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt tilalomba ütközése miatt jogszabálysértő. E körben hivatkozik a Kúria Kfv. IV. 37.374/2015/3. számú ítéletében, illetve a 3038/2016. (III. 03.) AB határozatban foglaltakra is.

A fentek alapján a Kormányhivatal felkérte a Fővárosi Közgyűlést, hogy vizsgálja meg, és a felhívásban részletezett megállapításokra tekintettel a fennálló jogszabálysértő helyzetet – a 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozatnak a 26085/1131 hrsz.-ú névtelen közterületet Horn Gyula sétányra elnevező rendelkezésének módosításával – szüntesse meg.

A Kormányhivatal 2023. április 12-i újabb levelében – a törvényességi felhívással kapcsolatos döntéshozatal elősegítése érdekében – megküldte az MTA 2023. március 24-i levelét is, amelyet az MTA a Kormányhivatal megkeresésére adott (2. sz. melléklet).

Az Möt. 134. § (1) bekezdése értelmében a Fővárosi Közgyűlés a Kormányhivatal felhívásában foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésekről, vagy egyet nem értéséről a Kormányhivatalt írásban tájékoztatni. A törvényességi felhívásban foglaltakat megvizsgálva az alábbiak állapíthatók meg.

A közterület elnevezésével kapcsolatban az MTA szerepét az Möt. 14. § (3) bekezdése akként szabályozza. E szerint „[h]a a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.” Ennek megfelelően ezen törvényi rendelkezés alapján egyfelől az elnevezésről való döntéshozatali eljárás során, másfelől pedig a helyi önkormányzat kétségének felmerülése esetén van lehetőség az MTA állásfoglalásának kérésére. Vagyis ezen törvényi rendelkezés alapján egyrészt utólag az MTA állásfoglalása nem szerzhető be közterület elnevezéséhez, másrészt pedig arra nem kormányhivatali javaslatra, hanem magában a helyi önkormányzatban felmerülő kétség esetén van jogszabályi lehetőség. A Kormányhivatal által is hivatkozott alkotmánybíróság határozat az MTA szerepe kapcsán csak annyit állapít meg, hogy az kétség esetén iránymutatásul szolgál. Megjegyzendő, hogy az MTA maga is azt az álláspontot fejtette ki a honlapján, hogy „[a]z MTA – az akadémiai törvény szerinti közfeladatainak keretei között – tudományos (szakmai) szempontú állásfoglalást fogalmaz meg, amely nem kötelezőérvényű.” [https://mta.hu/data/dokumentumok/hatteranyagok/akademiai_szabalyozasok/osszefoglalalo__XX._szazadi_onkenyuralmi_rendszerek_b.pdf]

Figyelemmel arra, hogy (i) a helyi önkormányzatban a döntéshozatal során – a kormányhivatal által kifejezetten elismerten – nem merült fel kétség az elnevezés jogszabályi követelménynek való megfelelést illetően, és (ii) az ott élők képviselő, demokratikusan legitimált kerületi önkormányzat kezdeményezte a közterületi elnevezést, nem javaslom a közterület elnevezéséről szóló, korábbi közgyűlési döntés visszavonását.

Megjegyzendő, hogy az MTA 2023. március 24-i levele kifejezetten utal arra, hogy nem közterületi elnevezéssel összefüggésben foglalt állást arról, hogy Horn Gyula nevét egy civil szervezet viselheti-e, illetve a levélben az MTA arra is utal, hogy „[a]nnak eldöntése, hogy egy a történelem kiemelkedő személyisége nevének civil szervezet nevében történő engedélyezési eljárásban hozott akadémiai állásfoglalásnak milyen joghatása lehet egy önkormányzati közterület elnevezéséről folyó eljárásban, nem tartozik az Akadémia kompetenciájába.”

Összefoglalva: javaslom, hogy a Fővárosi Közgyűlés a fentiekben kifejtettek alapján a Kormányhivatal tárgyi törvényességi felhívásában foglaltakkal ne értsen egyet.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására és az alábbi döntések meghozatalára:

Határozati javaslat

A Fővárosi Közgyűlés úgy dönt, hogy:

1.

Budapest Főváros Kormányhivatala BP/2800/00283-1/2023. sz. törvényességi felhívásában foglaltakkal nem ért egyet. Felkéri a főpolgármestert, hogy erről tájékoztassa Budapest Főváros Kormányhivatalát.

határidő: azonnal
felelős: főpolgármester

Határozathozatal módja: az 1. pont elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges.

Kelt Budapesten, a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Karácsony Gergely
Főpolgármester

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző

melléklet:

1. Budapest Főváros Kormányhivatalának BP/2800/00283-1/2023 sz. törvényességi felhívása
2. a Magyar Tudományos Akadémia levele

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA
FŐISPÁN

1. melléklet

Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése
részére

Iktatószám: BP/2800/00283-1/2023
Ügyintéző: dr. Petró Adrienn
Telefonszám: 235-1743
E-mail: petro.adrienn@bfkh.gov.hu
Tárgy: Törvényességi felhívás a Horn Gyula
sétány elnevezésének jogszerűségével
kapcsolatban

Ez a levél kizárólag a TFÍK informatikai rendszerébe történő feltöltéssel kerül megküldésre!

Tisztelt Fővárosi Közgyűlés!

Budapest Főváros Kormányhivatala a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított felügyeleti jogkörében, az Mötv. 132. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján vizsgálta a Budapest XIII. kerületében található Horn Gyula sétány – korábban 26085/1131 hrsz.-ú névtelen közterület – elnevezésének jogszerűségét. A vizsgálat alapján az alábbi

törvényességi felhívással

élek.

I. Budapest Főváros Közgyűlése a 2022. június 8-i ülésén – a Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének kezdeményezésére – a fővárosi közterületek elnevezéséről szóló 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozatában egyebek mellett a 26058/1131. hrsz.-ú névtelen közterület Horn Gyula sétányra történő elnevezéséről is döntött.

Az Mötv. 23. § (4) bekezdésének 6. pontja szerint a Fővárosi Önkormányzat feladata „*az érintett kerületek véleményének kikérésével közutak, közparkok, közterek elnevezése*”. Az Mötv. 143. § (3) bekezdése értelmében a fővárosban a Fővárosi Önkormányzat rendeletben állapítja meg a közterületek elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés és a házszám-megállapítás szabályait; a közterület elnevezéséről való döntés az Mötv. 42. § 8. pontja alapján a Fővárosi Közgyűlés át nem ruházható hatáskörébe tartozik.

Hasonlóan rendelkezik Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a közterület-és városrésznevek megállapításáról, azok jelöléséről, valamint a házszám-megállapítás szabályairól szóló 94/2012. (XII. 27.) önkormányzati rendelete 6. § (5) bekezdésének b) pontja is, amely kimondja, hogy a Közgyűlés hatáskörébe tartozik a közterületek elnevezése, elnevezésük megváltoztatása.

Fentiek értelmében a Fővárosi Közgyűlés a közterületek elnevezéséről a hatályos jogszabályi keretek között önállóan hozhat döntést; ennek során azonban figyelemmel kell lennie az Mötv. 14. § (2) bekezdésében foglalt törvényi korlátokra.

Ahogy a Kúria a Kfv. IV. 37.374/2015/3. számú ítéletében rögzítette: „A közterület-elnevezés hagyományos önkormányzati feladat, a képviselő-testület döntése útján kifejezi a helyi közösség akaratát. Ugyanakkor Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése kiemeli, hogy a helyi önkormányzatok a törvény keretei között járhatnak el. **Tehát az önkormányzat döntési önállóságát csak a törvény keretei között gyakorolhatja, a törvényeket nem sértheti meg. Az önkormányzati autonómia csak a törvények keretei között értelmezhető.** Mivel a Mötv. 14. §-a az utcanév viselés kapcsán a tilalmat olyan személy vonatkozásában fogalmazza meg, aki a XX. századi diktatúrák megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vett részt, ebből az következik, hogy nem egy eseményhez, hanem egy adott személynek a diktatúrák fenntartásában játszott szerepéhez köti a tilalmat.”

Döntését megelőzően a Fővárosi Közgyűlésnek is mérlegelnie kell tehát, hogy az adott elnevezés megfelel-e az e törvényben szabott feltételnek, amely szerint közterület, illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény nem viselheti „*olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.*”

A „nem viselheti” törvényi fordulat egyértelművé teszi, hogy e törvényi rendelkezés hatálybalépésétől, azaz 2013. január 1-jétől kezdve minden közterület, illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése esetén, valamint a már meglévő közterület-elnevezések felülvizsgálatakor is folyamatosan érvényesülnie kell e törvényi tilalomnak, így a Fővárosi Közgyűlésnek is fokozottan kell ügyelnie arra, hogy a XX. századi önkényuralmi rendszerek kiépítésében vagy fenntartásában részt vevő személyekről ne nevezzen el közterületet vagy közintézményt. Ennek elősegítése érdekében az Mötv. 14. § (3) bekezdése előírja, hogy ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésben foglaltaknak, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) állásfoglalását. A kijelentő módú megfogalmazás – jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel – normatív tartalmat jelöl, amely a testületre nézve kötelező előírást, nem lehetőséget fogalmaz meg: az elnevezés törvényi tilomba ütközésével kapcsolatban felmerült kétség esetén az MTA megkeresése kötelező.

A Fővárosi Közgyűlés 2022. június 8-i üléséről készült jegyzőkönyvet áttekintve ugyanakkor az volt megállapítható, hogy az egyes fővárosi közterületek elnevezéséről szóló 4. napirendi pont tárgyalása során ugyan elhangzottak érvek és ellenérvek azzal kapcsolatban, hogy aktuális-e Horn Gyula személyéről közterületet elnevezni, azonban az MTA állásfoglalásának beszerzését egy képviselő sem indítványozta, a Fővárosi Közgyűlés elé ilyen tárgyú előterjesztés nem került.

II. A Horn Gyula sétány elnevezéséről szóló 428/2022. (VI.8.) Főv Kgy. határozat meghozatalának idején nem volt fellelhető az egykori miniszterelnöknek a kommunista ideológiához köthető politikai szerepvállalásával kapcsolatos akadémiai állásfoglalás, azonban a Kormányhivatal bejelentés alapján értesült arról, hogy az MTA egyedi ügyben – Horn Gyula nevét viselő civil szervezet bírósági nyilvántartásba vételére irányuló kérelemmel összefüggésben, 2022. október 26-án kelt állásfoglalásában – az alábbi megállapítást tette: „*Horn Gyula ugyan a történelem kiemelkedő személyiségének tekinthető, azonban közismert életútja nem hagy kétséget afelől, hogy részt vett XX. századi önkényuralmi rendszer kiépítésében és fenntartásában...*”

A Kormányhivatal az MTA hivatkozott állásfoglalásának ismeretében, az Mötv. 133. § (2) bekezdésében biztosított jogkörben, 2022. december 13-án a BP/2800/00869-1/2022 ügyiratszámú javaslattal fordult a Fővárosi Közgyűléshez. Ebben kifejtésre került, hogy – a közterületek elnevezésére vonatkozó tiltó rendelkezések érvényre juttatásának kötelezettségére is figyelemmel – az MTA idézett állásfoglalása felveti és indokoltá teszi a „Horn Gyula sétány” elnevezés közgyűlési felülvizsgálatának szükségességét.

A javaslatban foglaltakat a Fővárosi Közgyűlés a 2023. január 25-i ülésén hozott 54/2023. (I. 25.) Főv. Kgy. határozatával elutasította és úgy döntött, hogy a 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozatot nem tartja ellentétesnek az Mötv. 14. § (2) bekezdés a) pontjával, ezért a Horn Gyula sétány elnevezés felülvizsgálatára és az MTA megkeresésére sem került sor. A javaslat elutasítását a Fővárosi Közgyűlés egyebek mellett a következőkkel indokolta: *„Abban az esetben, ha egy helyi önkormányzat, ezáltal a helyi közösség egy történelmi személyiségről közterületet kíván elnevezni, ezt a demokratikus legitimitáción alapuló jogosultságát csak különösen nyomós indokból, a helyi közügyek intézésének jogát a lehető legszűkebb mértékben lehet korlátozni.”*

III. Figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Közgyűlés a kormányhivatali javaslatot elutasította és saját hatáskörben a Horn Gyula sétány elnevezése jogszerűségének felülvizsgálata iránt semmilyen intézkedést nem tett, a Kormányhivatal – a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tfvhr.) 1. § (1) bekezdése szerinti bejelentés alapján indult eljárás során tudomására jutott információkra tekintettel – a jogszerű állapot helyreállítása érdekében az alábbi intézkedés megtételét tartja indokoltnak.

Az a tény, hogy az MTA a civil szervezet részére kiadott állásfoglalásában egyértelműen rögzítette, hogy Horn Gyula XX. századi önkényuralmi rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában betöltött szerepe és az ennek következtében vele szemben kialakult negatív társadalmi megítélés akadályát képezi a névhasználati engedély kiadásának, megkérdőjelezi a róla elnevezett közterület jelenleg hatályos jogszabályoknak való megfelelését is.

A Kormányhivatal e tárgyban kialakított határozott álláspontja, hogy a Horn Gyula életútjával kapcsolatban tett – és eljárása vizsgálati szakaszában tudomására jutott – akadémiai megállapításokat nem lehet figyelmen kívül hagyni, abban az esetben sem, ha az nem az MTA honlapján elérhető, általános érvénnyel megfogalmazott „Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalása Magyarország közterületeinek rendelkezéseiről és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben biztosított felhatalmazás alapján” című és az „Összefoglaló a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezésekkel összefüggő szakmai vizsgálatról” című dokumentumokban került publikálásra. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 3038/2016. (III. 03.) AB határozatában is hangsúlyozta: *„A jogalkotó... az MTA állásfoglalását a törvényes működés elősegítése érdekében szabályozza. Az elnevezés törvényességének megítéléséhez az MTA állásfoglalása mind a helyi önkormányzatok, mind azok működése felett törvényességi felügyeletet gyakorló kormányhivatal, illetve az egyedi ügyben döntést hozó bíróság számára is iránymutatásul szolgál.”*

Az MTA vizsgálatának tárgya az „Összefoglaló a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezésekkel összefüggő szakmai vizsgálatról” című vélemény szerint *„kizárólag az, hogy az érintett személy a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett-e; illetve, hogy az adott kifejezés vagy szervezet a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal-e”,* az adott személy, kifejezés vagy szervezet közterület elnevezéseként való használata tekintetében azonban nem minden esetben fogalmaz meg ajánlást. A Kúria Kf.39.111/2021/4. számú döntésében e kifejezett minősítés nélküli, azaz pusztán az adott személy életútjának és munkásságának MTA általi értékelése alapján is helytállóan ítélte az érintett kormányhivatal törvényességi felhívását és keresetét.

A Kúria fentebb említett Kfv. IV. 37.374/2015/3. számú ítéletében leszögezte azt is: „Az, hogy valamely személy a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett-e tudományos kérdés. Az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdése értelmében tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak. Az Alaptörvény e rendelkezése alapján értelemszerűen az önkormányzatok (mint az államszervezet részei) nem jogosultak tudományos igazságok kérdésében dönteni, nem jogosultak felülbírálni a Magyar Tudományos Akadémia tudományos álláspontját”.

A Kormányhivatal véleménye szerint az MTA „egy adott személynek a diktatúrák fenntartásában játszott szerepét” taglaló tudományos álláspontja – megismerhető az egyedi ügyben történő önkormányzati állásfoglalás-kérés, az MTA korábbi szakmai vizsgálatainak gyűjteménye vagy civil szervezet bírósági nyilvántartásba vételére irányuló kérelem révén – tartalmát tekintve köti közterület-elnevezésről, illetve átnevezésről szóló döntéshozatala során az önkormányzatokat.

Mindezek alapján megállapítható tehát, hogy a Horn Gyula sétány elnevezése az Mötv. 14. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt tilalomba ütközése miatt jogszabálysértő.

Az Mötv. 134. § (1) bekezdése első mondatában foglaltak alapján felkérem a Tisztelt Fővárosi Közgyűlést, hogy a felhívást, annak kézbesítésétől – azaz a Tfvhr. 5. § (1) bekezdése alapján, a Törvényességi Felügyelet Írásbeli Kapcsolattartás (a továbbiakban: TFÍK) informatikai rendszerbe történő feltöltésétől – számított

30 napon belül

vizsgálja meg, és a felhívásban részletezett megállapításokra tekintettel a fennálló jogszabálysértő helyzetet – a 428/2022. (VI.8.) Főv. Kgy. határozatnak a 26085/1131 hrsz.-ú névtelen közterületet Horn Gyula sétányra elnevező rendelkezésének módosításával – szüntesse meg.

Kérem továbbá, hogy az Mötv. 134. § (1) bekezdésének második mondatában meghatározott törvényi kötelezettségnek eleget téve a törvényességi felhívás alapján tett intézkedésről, vagy egyet nem értésükről a Kormányhivatalt – a fent megadott határidőn belül – szintén a TFÍK informatikai rendszeren keresztül, tájékoztatni szíveskedjenek.

Szükségesnek tartom jelezni, hogy az Mötv. 134. § (2) bekezdése alapján a megadott határidő eredménytelen leteltét követően a törvényességi felügyeleti eljárás körébe tartozó egyéb eszközök alkalmazásáról mérlegelési jogkörömben hozok döntést.

Budapest, - dátum a digitális aláírás szerint

Tisztelettel: dr. Sára Botond
Attila

Digitálisan aláírta: dr. Sára Botond
Attila
Dátum: 2023.03.21 10:31:42 +01'00'

dr. Sára Botond

A dokumentum elektronikusan hitelesített.
Dátum: 2023.03.21 13:04:02
Budapest Főváros Kormányhivatala
Kiadmányozta: TFÍK TFÍK

1364 Bp., Pf.: 234. - Telefon: +36 (1) 896-2441- Fax: +36 (1) 237-4882
e-mail: ioispan@bfkh.gov.hu - Honlap: www.kormanyhivatal.hu

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TITKÁRSÁGA
JOGI ÉS IGAZGATÁSI FŐOSZTÁLY

2. n. melléklet

Iktatószám: 70/1/2023/JIF

Előadó: Tokai Gábor

Tárgy: állásfoglalás kérése közterület
elnevezésének megfelelőségéről

Melléklet: -

Dr. Lévai Tamás főosztályvezető úr részére

BFKH Törvényességi Felügyeleti Főosztály

Budapest

Pf.: 234

1364

e-mail: torvenyesseg@bfkh.gov.hu

Tisztelt Főosztályvezető Úr!

2023. március 21-én kelt, BP/2800/00317-1/2023. számú megkeresésével kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

Egy magánszemély 2022. szeptember 13-án érkezett, e-papíron benyújtott beadványában a Magyar Tudományos Akadémia engedélyét kérte ahhoz, hogy Horn Gyula neve alapítványa elnevezésében „**Horn Gyula Emlékére Alapítvány**” formában szerepelhessen. Az engedély megadásának akadémiai belső eljárásrendjét a Magyar Tudományos Akadémia elnökének a történelem kiemelkedő személyisége nevének civil szervezet nevéként való névhasználata engedélyezésének szabályairól szóló 1/2020. (I. 16.) számú határozata (a továbbiakban: Határozat1) tartalmazza.

A Határozat1 2. § (6) bekezdése értelmében amennyiben annak megállapításához, hogy a névhasználatra irányuló kérelemben szereplő személy a történelem kiemelkedő személyiségének minősül-e, tudományos szakember igénybevétele indokolt, a döntés meghozatalában a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetőjének felkérésére az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya (a továbbiakban: Osztály) működik közre. A felkérését követően az Osztály 2022. szeptember 29-én tartott ülésén az alábbi állásfoglalást fogalmazta meg:

„Horn Gyula kiemelkedő történelmi személyiségnek tekinthető, ugyanakkor közismert életútja nem hagy kétséget afelől, hogy részt vett önkényuralmi rendszer kiépítésében és fenntartásában, ezért a

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6322 / Fax: +36 1 411-6188 / E-mail: jog@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

Filozófiai és Történettudományok Osztálya nagy szótöbbséggel (két tartózkodás mellett) hozott határozata azt javasolja, hogy az Akadémia ne engedélyezze a névhasználatot.”

Az Osztály egyértelmű állásfoglalása alapján az Akadémia az alapítvány részére Horn Gyula nevének elnevezésében történő feltüntetését nem engedélyezte.

Annak eldöntése, hogy egy a történelem kiemelkedő személyisége nevének civil szervezet nevében történő engedélyezési eljárásban hozott akadémiai állásfoglalásnak milyen joghatása lehet egy önkormányzati közterület elnevezéséről folyó eljárásban, nem tartozik az Akadémia kompetenciájába.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény „a továbbiakban: Mötv.) 14. § (2) bekezdése értelmében önkormányzati közterület, illetve közintézmény nem viselheti

- a) „olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett”

[...]

A (3) bekezdés szerint „Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.”

Az Akadémiához mindeddig nem érkezett olyan önkormányzati megkeresés, amely Horn Gyula nevének közterület, illetve közintézmény elnevezésében történő feltüntetésével kapcsolatban állásfoglalás kiadását kérte volna. Az önkormányzatoktól az önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezésekkel kapcsolatos megkeresések ügyintézésének belső eljárásrendjét külön rendelkezés, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 2/2020. (I. 16.) számú, a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség vizsgálatának szabályairól szóló határozata (a továbbiakban: Határozat2) szabályozza. A Határozat2 4. § (3) bekezdése értelmében a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség tudományos (szakmai) vizsgálatát ebben az ügykörben is az Osztály végzi el.

A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnyt.v.) 36. § (4a) bekezdése szerint civil szervezet elnevezésében nem szerepelhet

„olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be”.

Az Mötv. szerint önkormányzati közterület, illetve közintézmény viszont nem viselheti „olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett”.

A Cnytv. és az Mötvtv. megfogalmazásait egybe vetve nyilvánvaló, hogy a XX. századi önkényuralmi rendszer megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában betöltött vezető szerep szükségszerűen együtt járt a rendszer megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában történő részvétellel.

Főosztályvezető úr további kérdése esetén is készséggel rendelkezésre állunk.

Budapest, időbélyegző szerint

Üdvözlettel:

dr. Medve Zsuzsanna
Digitálisan aláírta:
dr. Medve Zsuzsanna
Dátum: 2023.03.24
12:54:58 +01'00'

dr. Medve Zsuzsa
főosztályvezető

A dokumentum elektronikusan hitelesített.
Dátum: 2023.04.12 16:20:27
Budapest Főváros Kormányhivatala
Kiadmányozta: TFIK TFIK